

Röportaj / Interview

Şerife Deniz **Ulueren**

Fotografılar / Photos

Tamer **Budak**

From yesterday to today with Doğan Hasol

Doğan Hasol ile dünden bugüne

Seramiğin nostaljisi

Türkiye'de tasarım dalında bir ilkin gerçekleştirilmesine tanıklık etmiş olan mimar Doğan Hasol: "Bunun seramik alanında olması çok önemli. Türk Seramiği bugün Avrupa'nın 3. büyüğü"

Nostalgia of ceramic

Architect Doğan Hasol, who has witnessed a first to come true in the area of design in Turkey; "That this happened in the field of ceramic is significant. Turkish Ceramic is 3rd largest in Europe today".

Doğan Hasol

Doğan Hasol, 1956'da Galatasaray Lisesi'ni, 1961'de İTÜ Mimarlık Fakültesi'ni bitirdikten sonra, 1961-67 arasında aynı üniversitede asistanlık, 1965-66'da Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Sekreter üyeliği, 1966-69 arası Mimarlar Odası'nın dergisi Mimarlık'ın Yazı İşleri Müdürlüğü'nü yaptı. 1968'de bir grup arkadaşı ile, yapı alanında bilgi merkezi olan Yapı-Endüstri Merkezi'nin kuruluşunu gerçekleştirdi. 1978'de Uluslararası Yapı Merkezleri Birliği (UICB) Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildi. 1980-83 yılları arasında kuruluşun Başkan Yardımcılığı'nı yürüttü. 1989 ve 1992'de üçer yıllık dönemler için Birliğin Başkanlığı'na, sonra da Onur Üyeliği'ne seçildi. Bazı mimari proje yarışmalarına katılarak ödül ve mansiyonlar kazandı, birçok proje yarışmasında jüri üyeliği yaptı. 1985'te eşi Hayzuran Hasol ve Ayşe Hasol Erkin'le Has Mimarlık Ltd.'i kurdu 1978'den beri aylık kültür, sanat ve mimarlık dergisi YAPI'yı yayımlamaktadır. Kendisine 1998 yılında İTÜ, 1999'da da Yıldız T. Üniversitesi'nce "onursal doktor" unvanı verilmiştir. 1990-96 yılları arası Galatasaray Kulübü'nde yöneticilik yapan Doğan Hasol evli ve bir kız çocuk sahibi.

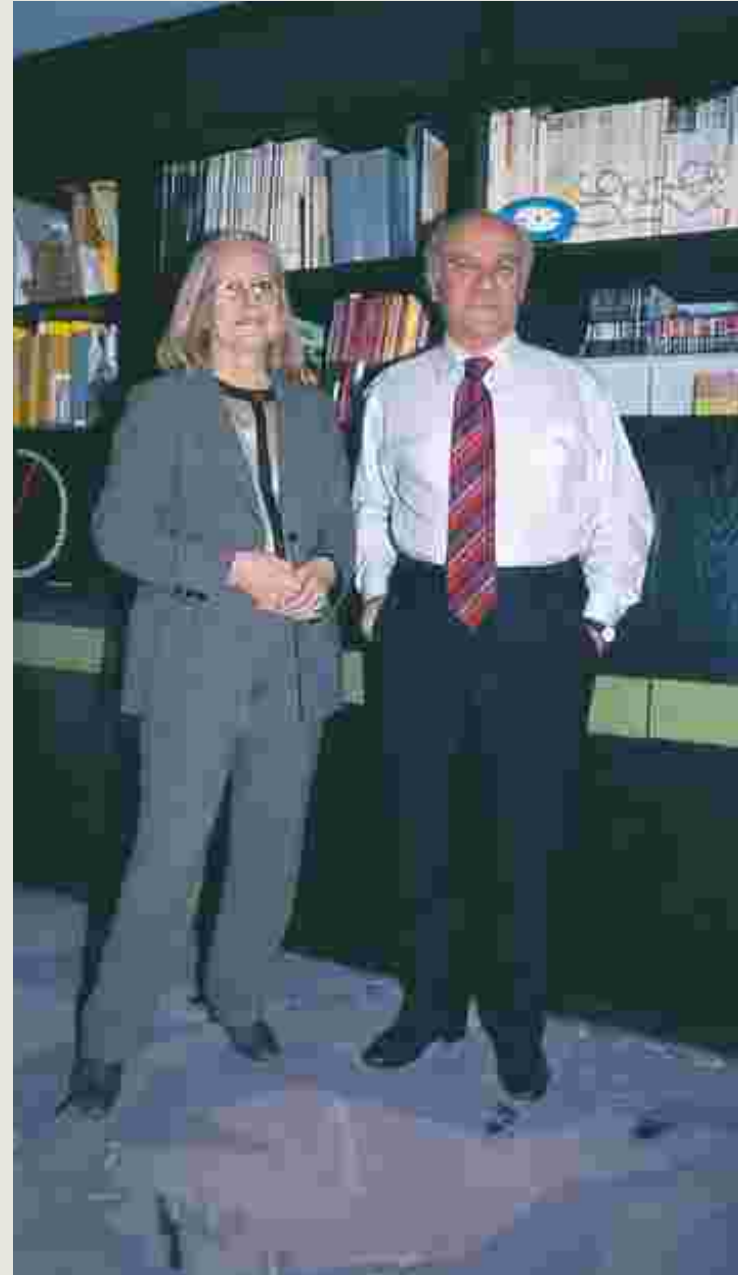
Jüri üyeleri
Jury members

Doğan Hasol

After graduating from Galatasaray Lycee in 1956 and ITU Faculty of Architecture in 1961, Doğan Hasol served as teaching assistant in the same university from 1961 to 1967; as Secretary Member in Society of Architects, Istanbul Branch in 1965-1966 and as Editor of Mimarlık, the journal of Society of Architects, from 1966 until 1969. In 1968, he undertook the foundation of Building-Industry Center which is an information center in the field of construction. He was elected as Member of Board of Directors of International Building Centers Union (UICB) in 1978. He was the Vice-President of the Organization 1980-1983. In 1989 and 1992, he was elected as the president of the Union for three year terms. Afterwards, he was chosen as Honorary Member. He won prizes and Honorable Mentions, participating in various architectural design contests. He served as jury member in many design competitions. He founded Has Mimarlık Ltd. together with his wife Hayzuran Hasol and Ayşe Hasol Erkin in 1985. He has been publishing the monthly culture, art and architecture magazine, YAPI, since 1978. He has been awarded the title of Honorary Ph.D. by İTÜ in 1998 and by Yıldız Technical University in 1999. Doğan Hasol, who was a director of Galatasaray Club from 1990 until 1996 is married and has a daughter.

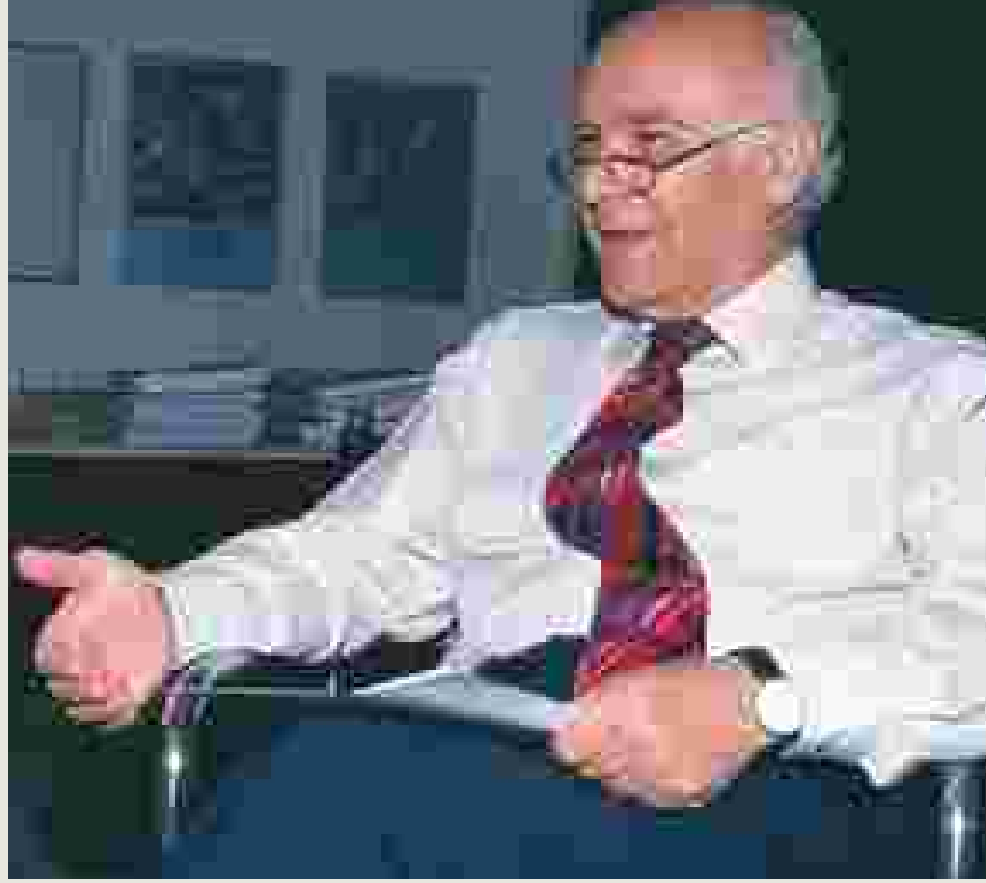
Dergide görevime başladığım günden beri görüştüğüm büyüklerim, sanatçılar, politikacılar, birçok isim bana seramiğin günümüzdeki durumundan, eserlerden, gelecekte ve Türk seramiğinin dünyadaki konumundan bahsederlerken, kafamda sürekli bu işin geçmişi nasılmış, bugünlere geliş noktaları ve geçmişte seramikte moda gibi birçok konuda soru işaretleri birikmişti. Sektörden de geçmişte seramikle ilgili istediğim arşivlere ulaşamadım. Başkanımız Adnan Polat'a dergiye mimariyi de dahil etmek istiyoruz dediğimde, Galatasaray yöneticiliğinden de dostu olan Doğan Hasol'la görüşmemi önerdi. Hemen aradım, buluşmamız iki haftayı buldu ama günlerdir seramik nostaljisi ve hikayelerin tam ayağına gitmişim. Günümüzde gerçekten işini böylesine titizlikle severek yapan insanlara hayranım, bir de ailesiyle bütünleşmiş sıcak bir şirket olunca insan huzurla ayrılıyor röportajdan. Bir duyan, bir yönetici, iyi bir aile reisi ve torununa dahi bu işi sevdirmiş... Ayrıca gerçek Galatasaraylı. Evet Doğan Hasol ile seramiğin dününü, 40 yıl öncesinin Perşembepazarı'ndan, seramiğin olmadığı günlerde Türkiye'ye, ilk dizayn (tasarım) yarışması ve günümüze kadar her şeyi konuştuk.

As my elders, artists, politicians, many names I spoke to since the day I started working at the journal talked about the current status of ceramic from works, the future and the position of Turkish ceramic in the world, questions accumulated in my mind continuously on many topics like what was the history of this thing, the points of arrival to the present and trends in ceramic in history. I couldn't access the archives I desired on ceramic in the past from the industry either. When I told our President Adnan Polat that we wanted to incorporate architecture in the magazine, he recommended that I talked to Doğan Hasol who is his friend from his Galatasaray management days. I immediately called him. It took us two weeks to get to meet but I went to just the foot of ceramic nostalgia and stories. A admire people who really do their jobs diligently, lovingly today. Plus when it is a warm company which is a whole with his family, one leaves the interview in peace. A guru, an executive, a good head of family and he has even made his grand child love this job... Also he is a true Galatasarayian. Yes, we talked with Doğan on the yesterday of ceramic, everything from the Perşembepazarı of 40 years ago, to Turkey when there was no ceramic, the first design competition and to the present.

Şerife Deniz: Sohbetimizde bana 40 yıl öncesinin Türkiye'sinden bahsettiniz. Seramiğin olmadığı günlerde ne kullanılırdı?

Doğan Hasol: "1960'ların başından söz ediyorum. O tarihlerde Türkiye'nin ciddi bir yapı malzemesi üretimi yoktu, çeşit ve miktar çok sınırlıydı. Çanakkale Seramik'in Çan'daki fabrikası kurulmuştu, 15/15 beyaz karo fayans üretiyordu. Sümerbank'ın Bozüyük'te fabrikası vardı, sınırlı renklerde 10/10 seramik karo ile bir iki çeşit lavabo üretirdi. Öteki çeşitler için ithal ürünlere gitmek gerekirdi, ama döviz darlığı nedeniyle ithalat da kolay değildi. O dönemde Türkiye bolluk içinde değildi, 1958'de büyük bir devalüasyon yapılmıştı. Sonra, Eczacıbaşı'nın sağlık gereçleri devreye girdi. Kartal'da, ayrıca sanat seramikleri üreten bir atölyesi vardı; ünlü seramikçi Sadi Diren atölyenin başındaydı, eşi Belma hanım da özel sırları hazırlardı. Yine 1960'larda Gorbon-İşıl da sanat seramikleri ürettiği Levent'teki tesisinde... Daha çok dekoratif kaplamalar, panolar... Başında mimar Rebii Gorbon ve seramikçi Erdoğan Ersen vardı. Daha sonraları Şişli'de Karga Çömlek Seramik Atölyesi kurulmuştu. Sahibi Simin Hanım Bozüyük'ün ürettiği seramikleri alır, üzerine soyut desenler işler, fırınlar ve dekoratif seramikler olarak piyasaya çıkarırdı. 1970'lerde Perşembepazarı'nda Erdoğanlar diye bir büyük mağaza açıldı. Onlar da Kısıklı'daki tesislerinde seramiklere desen işleyip sırlarlardı."

Ş.D: O yıllarda seramik veya fayans nasıl sağlanırdı?

D.H: "Fayans ve seramik karolar Perşembepazarı'ndan sağlanırdı. Hem dükkanlarda, hem de açık tezgâhlarda satılırdı. O zamanlar İstanbul'da seramik, tesisat ve yapı malzemesi satılan tek yer Karaköy'deki Perşembepazarı'ydı. 15/15 beyaz fayanslar, kafes denilen,

portakal sandığı niteliğindeki özensiz tahta ambalajlarda satılırdı. "Üç kafes fayans aldım" gibi konuşulurdu. Yerli renkli fayanslar çok sonra devreye girdi. Sağlık gereci olarak pazarda ithal Roca ürünler vardı; bunları evlerde kullanmak övünme nedeniydi. Biraz önce de söylediğim gibi, Türkiye'nin ithal edebilecek gücü azdı, ithal edilenler ise hem pahalı hem de çeşit olarak yetersizdi."

Şerife Deniz: In our chat, you told me about the Turkey of 40 years ago. What was used when there was no ceramic?

Doğan Hasol: "I am talking about early 1960s. Those days Turkey had to serious construction material production; type and quantity were very limited. Çanakkale Seramik's Çan Factory had been founded. It produced 15/15 white tile. There was Sümerbank's Bozüyük Factory. It used to make 10/10 ceramic tiles in couple of colors and a couple of types of basins. You had to go to imports for other types; but importing was not easy either because of foreign currency bottleneck. In that period you couldn't find everything in Turkey. A major devaluation had taken place in 1958. Then Eczacıbaşı sanitary ware was launched. Also there was a workshop in Kartal producing art ceramics; the famed ceramic artist Sadi Diren was head of the workshop, his wife Ms Belma used to prepare the spacing glazing. Again in 1960s, Gorbon-İşıl used to produce art ceramics in its facility in Levent. Mostly decorative coverings, panels.. It was run by Architect Rebii Gorbon and ceramic maker Erdoğan Ersen. Later, Karga Pot Ceramic Workshop was founded in Şişli. Its owner Ms Simin

used to buy the ceramics produced by Bozüyük, used to apply abstract designs on them, fire them and market them as decorative ceramics. A large store called Erdoğanlar was opened in 1970s in Perşembepazarı. They used to apply design on ceramics and glaze them in their facilities in Kısıklı."

Ş.D: How would one get ceramic or faience those days?

D.H: "One would get faience and ceramic tiles from Perşembepazarı. They were sold both in stores and on open counters. Those days, the only place ceramic installation and construction materials were sold in Istanbul was Perşembepazarı in Karaköy. 15/15 white faiences were sold in rough wooden crates called cage, which looked like orange crates. You would say "I bought three cages of faience". Colored domestic faiences came much later. There were imported Roca products in the marketplace as sanitary ware. This was cause for praise when used at homes. As I just said, Turkey had little importing power. Those imported were both expensive and insufficient style-wise."

İlk Dizayn Yarışması birincilik ödülü 1st prize, first design contest

Ş.D: Türkiye’de sergi bile yoktu değil mi?

D.H: “Fakülteyi bitirmemden birkaç yıl sonra, 1960’ların ortası... Lufthansa’nın Elmadağ’daki bürosunu düzenleme işini üstlenmiştim. Almanya’dan Lufthansa’nın mimarı geldi ve pazardaki yapı malzemelerini görmek istedi. Perşembepazarı’na götürdüm, sırasıyla dükkanlara girip çıkmaya başladık; dört beş dükkan sonra sıkıldı, “Bunları topluca görebileceğimiz bir sergi yok mu?” dedi. Maalesef böyle bir sergi yoktu.”

Ş.D: Bu boşluktan sonra nasıl girişimler başladı?

D.H: “1967’de Yapı-Endüstri Merkezi’ni kurma girişimlerini başlattık. 1968’de Harbiye’deki daimi sergimizi açtık. Yine ürün çeşidi azdı. Tuğla, kiremit vb. gibi kaba yapı malzemeleri ile marley yer karoları, betebe gibi ürünler vardı. 450 m²’lik sergi alanını zorlukla doldurabiliştik. Bugünle kıyaslayınca Türkiye’de inşaat malzemesi endüstrisi yok denecek kadar zayıftı. Makine kiremidinin bile adı hâlâ Marsilya Kiremidi idi. Yerde, “çini” denilen çimento karolar kullanılıyordu. Çimento karoya çini deniliyordu; bunun İznik Çinisi ile hiçbir ilgisi yoktu. Sonraları suni

mermer karolar üretildi. Ankara’daki apartmanlarda salonlarda, yatak odalarında bile dökme mozaik çok yaygındı. Zaman içinde gelişmeler oldu.”

Ş.D: O dönemlerde Türkiye’deki ilk tasarım yarışmasından bahsetmişsiniz, anlatır mısınız?

D.H: “Türkiye’de ilk kez bir tasarım yarışması, seramik gereçlerle ilgili olarak 1970 yılında Ankara’da gerçekleştirildi. O zaman tasarım sözcüğü bile ortalarda yoktu. Tasarım sözcüğü olmadığı gibi, “sağlık gereçleri” terimi de yok henüz. Nitekim, yarışmanın adı “Seramik Konut Gereçleri Yarışması” idi. Yarışmayı Eczacıbaşı Vitra ile Or-An Toplu Konut ortaklaşa düzenlemişlerdi. Jüri’de Başkan olarak Hakkı İzet (Seramikçi), Başkan Yardımcısı olarak ben, üyeler olarak da Nuri İyem (Ressam), Melike Kurtiç (Seramikçi), Doruk Pamir (Mimar), Sadi Diren (Seramikçi), Zühtü Müridoğlu (Heykeltıraş) ve Eczacıbaşı’ndan sanırım, Kimya Mühendisi Faruk İşman vardı. 35 yıl geçmiş... O zamana değin Türkiye’de hiçbir alanda tasarım yarışması yapılmamıştı. İlk kez düzenlenmesi açısından önemliydi. Birincilik ödülünü de Turgut Alton, Alpaslan Ataman, Tuncay Çavdar mimarlar grubu kazanmıştı.”

Ş.D: There was no exhibition either in Turkey, was there?

D.H: “It was a few years after I graduated from university, in mid-1960s... I had taken on the job of arranging Lufthansa’s office in Elmadağ. Lufthansa’s architect came from Germany and wanted to see the construction materials in the market. I took him to Perşembepazarı. We started to go in and out of the stores one after another; he got bored after four or five stores. He asked: “Isn’t there an exhibition where we can see these collectively?”. Sadly, there was no such exhibition.”

Ş.D: What initiatives did start after this void?

D.H: “We started our initiatives to establish Building-Industry Center in 1967. We opened our permanent exhibition in Harbiye in 1968. Still, there were few products. There were rough building materials like bricks and roof tiles and products like marley floor tiles and betebe mosaics. We hardly filled the exhibition area of 450 m². Compared to today, the construction material industry in Turkey was almost non-existent. The name of machine roof tile was still Marseilles Roof Tile. On the floor, cement tiles called “china” were used. Cement tile was called chine; it had to connection with İznik china. Later on, artificial marble tiles were produced. Palladian mosaic was widespread in living rooms and even bedrooms in the apartment buildings in Ankara. In time, advances were made.”

Ş.D: You had mentioned the first design competition in Turkey in those day. Could you tell us about it?

D.H: “First time, a design competition on ceramic ware was held in 1970 in Turkey in Ankara. Those days, the word design had not appeared yet. There was no word called design, nor was there the term “sanitary ware”. In fact, the name of the competition was “Ceramic House Ware Contest”. The contest was jointly organized by Eczacıbaşı Vitra and Or-An Mass Housing. The Chairman of the jury was Hazzı İzzet (Ceramic Artist), I was Vice-Chairman and members were Nuri İyem (Painter), Melike Kurtiç (Ceramic Artist), Doruk Pamir (Architect), Sadi Diren (Ceramic Artist), Zühtü Müridoğlu (Sculptor) and from Eczacıbaşı, I believe, Chemical Engineer Faruk İşman. It’s been 35 years... Until then, no design contest had been held in Turkey in any field. It was important because it was the first organization. The first prize went to Turgut Alton, Alpaslan Ataman, Tuncay Çavdar architects group.”

Ş.D: Günümüze gelince nasıl gelişmeler sağlandı?

D.H: "Yapı malzemesi üretiminde çok büyük gelişme oldu. Türkiye sanayileşmeye geçiyordu. 1960'lardan sonra büyük atılımlar yapıldı. Nüfus artışı ve şehirlere göçle birlikte konut gereksinimi arttı. Bir bölümü gecekondularla karşılanırsa da özellikle Kat Mülkiyeti yasasından sonra yapsat düzeninde apartmanlara yönelme oldu. Ayrıca gecekondular da malzeme kullanıyordu. Yıllar önce iç düzenlemesini yaptığımız apartmanın çıkma döküm banyo küvetini, inşaatta çalışanlardan biri almak istemiş, "gecekonduma koyacağım" demişti. Türkiye'nin dinamizmi var, insanlar yeniliklere çok açık, gördüklerini hemen uygulamak istiyorlar. Ayrıca o yıllarda zaman zaman ciddi bir malzeme darlığı olabiliyordu. Talep arzın önüne geçiyor, bazen sıraya girip uzun süre beklemek gerekiyordu. Türkiye, zamanla hem üretim miktarını hem de kalitesini arttırdı, ciddi miktarlarda ihracat yapabilecek düzeye geldi. Bugün toplam ihracatın yüzde 10'unu inşaat malzemesi oluşturuyor. Uzun süreden beri Türkiye, ürettiği malzemelerle, kaliteli bir inşaatı dışarıya bağımlı olmaksızın

tamamlayacak konuma geldi."

Ş.D: Malzeme dediniz ama son depremlerle birlikte bu konuda puan kaybetmedik mi?

D.H: "Sürekli olarak, malzemedan çalan müteahhitlerden söz edildi; oysa asıl çalınan bilgidir. İnşaatı çok fazla hissediyorsunuz bunu. İşe bir mimarla başlamak gerekir; malsahipleri bundan kaçıyorlar. Her şeyden önce binanın projesi doğru yapılmış olmalıdır; işin estetik boyutunu da gözardı etmemek gerekir. Bilgiden tasarruf etmeye çalışırsanız, binanın ne mimarisi, ne sağlamlığı, ne de estetiği kalır, inşaat da kalitesiz olur. Binanın düzgün bir projesinin yapılması ve projenin doğru uygulanması önemlidir. Deprem sonrası analizlerde aynı binada değişik katların beton kaliteleri farklı çıkıyor. Demirden betondan çalınmamıştır ama vibratör kullanmamış, dökümden sonra bazı katlarda betonun sulanması ihmal edilmiştir. Bunlar yapılarda nitelik kaybına yol açıyor; bütün bunlar bilgi işidir."

Ş.D: Zamanla seramiğin kalitesi nasıl gelişti?

D.H: "İlk zamanlarda üretilen

seramiklerin kutularının üzerinde "seramik doğal malzemedir, olabilecek boyut ve renk farklılıkları normaldir" yazardı. Zaman içinde seramiklerin kalitesi gelişti. Bugün seramik çok daha kaliteli üretiliyor. Teknoloji geliştikçe seramiklerin çeşidi, rengi, üretim kalitesi, boyutları arttı. Günümüzde Türkiye seramik üretiminde çok iyi noktalara geldi. Üretim bakımından karoda Avrupa'da 3., Dünyada 5. konumda, seramik sağlık gereçleri üretiminde yine Avrupa'da 2., ihracatta 1. durumda olması gurur verici bir olay."

Ş.D: Bazı ülkelerde üretim engellemelerinin olduğunu duyduk doğru mu?

D.H: "Pek çok Batı ülkesinde kimi üretim türleri çevre kirliliği yaptığı için yasaklandı. Örneğin, çimento üretimi. Biz çimento fabrikalarımızın çokluğuyla övünüyoruz. Aslında çimento ihrac edilebilecek bir ürün değildir, çünkü yükte ağır pahada hafif olan bir malzemedir. Endüstrinin, çevreyi olabildiğince az kirlüten ve daha az enerji tüketen ürün türlerine ağırlık vermesi gerekir."

Ş.D: What developments took place until the present?

D.H: "Very big progress took place in production of construction materials. Turkey was about to give birth to industrialization. Major advances were made after 1960s. Housing needs increased together with population increase and migration to cities. A rush occurred toward apartment buildings in the build-sell system, especially after the Condominium Act, although part of it was met by mushroom housing. Also the mushroom housing used materials too. Year ago, one of the construction workers wanted to buy the scrapped bathtub of the apartment we were decorating and said "I will put in my home". Turkey has dynamism, people are open to innovation, they want to implement what they see immediately." Also there could be serious material shortages from time to time in those years. Demand would get in front of supply; sometimes you had to be put on a list and wait for a long time. In time, Turkey both increased its production volume and also its quality. It reached a level where it can export in serious quantities. Today 10 % of the total exports are construction materials. For a long time, Turkey is able to finish a high quality building without being dependant on outside, with materials it produces.

Ş.D: You mentioned material, but didn't we lose points on this point with the last earthquakes?

D.H: "Contractors who stole from material was talked about all the time; in fact, what is stolen is knowledge. You feel this a lot in construction. You have to start the business with an architect; landowners avoid this. First of all, the building must be designed correctly. The aesthetic dimension of the job shouldn't be neglected either. If you want to save on knowledge, you will have

no architecture, no strength, no aesthetic in the building, plus you will have a poor quality construction. It is important for the building to have a proper design and drawings are implemented correctly. Concrete quality of different floors in the same building came out different in post-earthquake analysis. No steel or concrete may be stolen but no vibrator was used and watering of concrete may be neglected on certain floors after pouring. These lead to loss of quality in buildings; all these require knowledge."

Ş.D: How did quality of ceramic develop in time?

D.H: "In the old days, it said: Ceramic is a natural material; any size and color differences are normal" on the boxes of ceramics produced. In time, ceramic quality progressed. Today, ceramic can be manufactured in much better quality. With advancing technology; the types, colors, production quality and sizes of ceramics increased. Today, Turkey came to a very good level in ceramic production. Production-wise, it is 3rd in Europe and 5th in the world. It makes one proud that it is 2nd in Europe in ceramic sanitary ware production and 1st in exports."

Ş.D: We heard there are production restrictions in certain countries. Is this true?

D.H: "In many Western countries, certain production types are banned because they cause environmental pollution. For example, cement production. We praise ourselves because we have many cement factories. Actually, cement is not an exportable product because it is a product that weighs a lot but costs little. The industry must focus on types of products that pollute the environment as little as possible and that consume less energy."

Ş.D: Yine tasarıma gelmek istiyorum, dünya tasarımı konuşuyor. Buna ağırlık veren ülkeler öne geçmiş durumda. Siz de Türkiye'nin iyi mimarlarından biri olarak ne düşünüyorsunuz?

D.H: "Bakın, İtalya tasarım sayesinde kalkındı. Finlandiya'da bir arkadaşım "ben mutfağımı İtalya'dan getirdim" diye övünüyordu. Aslında, bilirsiniz Finlandiya tasarım konusunda da gelişmiş bir ülke. Ancak İtalya, endüstrisine tasarımla artı değer katmayı iyi becerdi. Onlar tasarımın önemini pek çok ülkeden önce kavramışlardı. Batı ülkelerinde malsahipleri binalarının mimarlarıyla övünürler. Türkiye'de "bu binanın mimarı kim?" diye sorsanız, malsahibi, "birisi vardı ama, ben tarif ettim o yaptı, ne önemi var bunun" gibi bir tavır sergiler. Bu, konuları bilmemekten, bilgiyi ve sanatı umursamamaktan kaynaklanıyor. Kısacası, eğitilmemiz gerekiyor. Seramiğin de tasarımla ilişkisi çok fazla. Tasarıma hangi firma önem verirse, o öne geçecektir. Rekabette tasarımın çok önemli bir yeri var.

Ş.D: Ülkemizde binaların kişiliği yok gibi görünüyor değil mi?

D.H: "Kaçak yapıları ve gecekonduları bir yana bırakalım. Bunların dışındaki binalarımızın da çoğu birbirine benziyor. Gökdelenler bile öyle... Örneğin, cam kuleler... Yurtdışında bunlar yıllar önce vardı, bize gecikmeyle geldi. Bazı yabancı firmalar geldi Türkiye'ye... Bunlar cephe sistemleri için az faizle uzun vadeli krediler açıyorlar. Cephe sistemi üreten yerli firmaların aleyhine bir durum geliyor, çünkü bizimkiler işe başlarken belli bir yüzdeyi peşin istiyorlar. Son dönemlerde kimi cephe giydirme firmaları, "siz mimariyi falan bırakın, cepheyi biz giydirelim" diyorlar. Bunlar temelde mimarlıkla çelişen davranışlardır. Bizim, mimaride kimlik ve kişilik dediğimiz özellikler vardır. Yaşanan durum bunu yok ediyor."

Ş.D: Son dönem projelerinizden bahsedebilir misiniz?

D.H: "Güncel iki büyük projemiz var. Türkiye'nin en çağdaş hastanesini bitirdik. Çayırova'da Anadolu Vakfı'nın girişimiyle yapılan Anadolu Sağlık Merkezi 12 Şubat'ta açıldı. Projelerini Amerikalı bir firmayla ortaklaşa gerçekleştirdik. Bir de İzmir'de Büyük Efes Oteli'nin yenileme projesini her şeyiyle bitirdik, ama Hükümetin, Emekli Sandığı otellerini yenileme ya da olduğu gibi satma seçenekleri arasında tereddütleri var."

Ş.D: I want to come back to design again; the whole world talks about design. Countries focusing on this have gone to the front. What do you think as one of the good architects of Turkey?

D.H: "Look, Italy developed thanks to design. In Finland, a friend of mine was boasting "I brought my kitchen from Italy". In fact, you know, Finland is a country advanced in the field of design too. But Italy managed to add added value to its industry with design. They had figured out the importance of design before a lot of countries. In Western countries, landowners brag with their architects of their buildings. In Turkey, if you ask "Who is the architect of this building?", the landowner takes the attitude of "There was somebody; I described what to do and he did it? Why is this important? This stems from not knowing the subjects, from disregard of knowledge and art. In short, we have to be educated. Ceramic's connection to design is a lot. Whichever firm is committed to design, it will move to the front. Design has a very important place in competition."

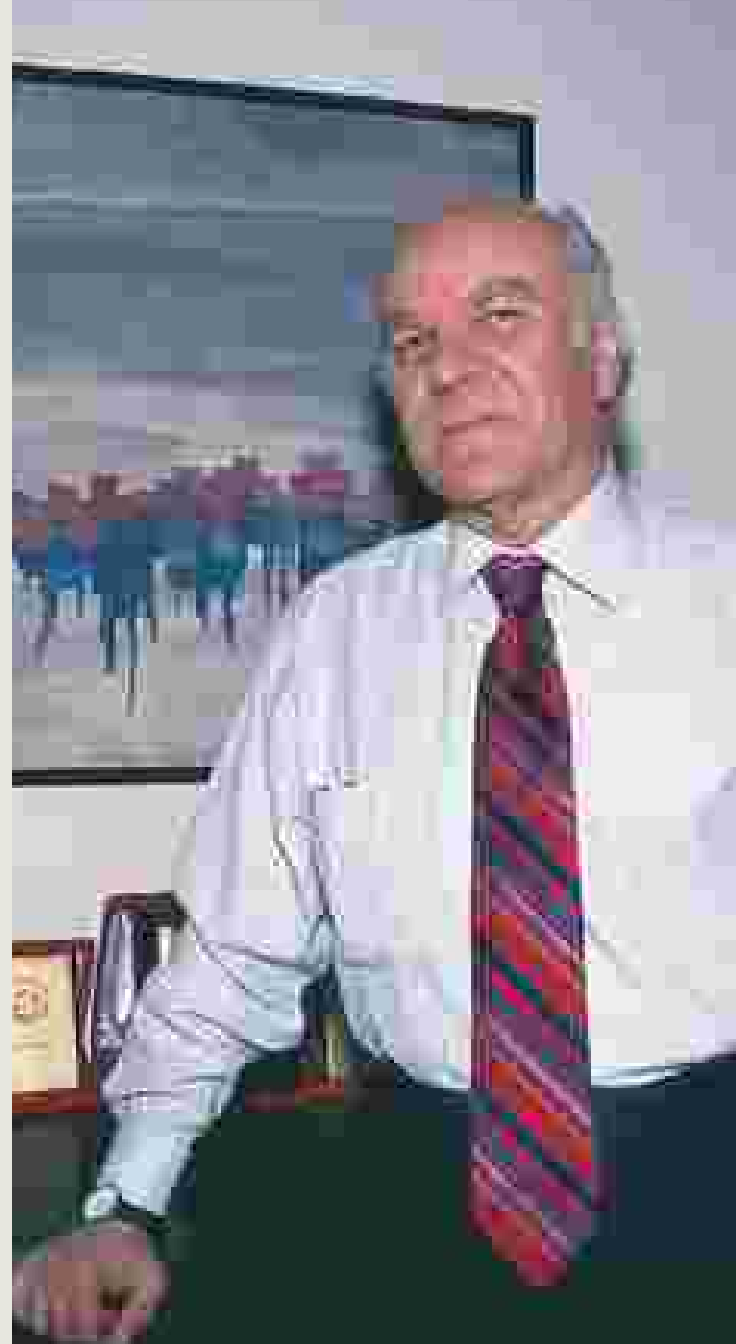
Ş.D: It looks like buildings have no personality in our country. Doesn't it?

D.H: "Let's leave the contraband buildings and mushrooms aside. Most of our buildings other than these look alike. Even the skyscrapers... For example, glass towers... These existed years ago abroad; they came here with some delay. Certain foreign firms came to Turkey. These extend long-term loans with little interest for curtain wall systems. A situation against the local firms manufacturing curtain wall systems is developing because our firms ask for a certain percentage upfront when beginning the job. Lately, some curtain wall firms say "Forget architecture, let us apply curtain wall on the façade". These are basically actions conflicting with architecture. There are characteristics we call identity and personality in architecture. What we experience today is eliminating this."

Ş.D: Can you tell us about your recent projects?

D.H: "Today we have two major projects. We finished the most contemporary hospital of Turkey. Anatolia Health Center built in Çayırova with the initiative of Anatolia Foundation was opened February 12. we undertook the drawings jointly with an American firm. Also, we finished the renovation project of Grand Efes Hotel in Izmir in every respect but the government is hesitating between the options of renovating or selling as is the Pension Fund hotels."

Seramiğin de tasarımla ilişkisi çok fazla. Tasarıma hangi firma önem verirse, o öne geçecektir.

Ceramic's connection to design is a lot. Whichever firm is committed to design, it will move to the front.